

Miljødirektoratet
Grensesvingen 7

0661 Oslo

Birgitte.laird@miljodir.no

Deres ref.: 2019/4263

Vår ref.: TS

Oslo, 5. mai 2020

Klimakur 2030

Høringsuttalelse fra Nelfo

Innledning

Nelfo er en landsforening i NHO som organiserer elektro-, ekom- og heisbedriftene i tillegg til systemintegratorene. Våre medlemmer installerer alt av teknisk funksjonalitet i bygninger, skip og i offshoreinstallasjoner, installasjon av ladepunkter for elektriske kjøretøy, samt leverer installasjons-, montør- og entreprenørtjenester til nettselskapene i Norge.

Vår generelle oppfatning er at etatene som står bak rapporten har levert et omfattende og godt fakta- og kunnskapsgrunnlag. Vi har imidlertid noen kommentarer og innspill til rapportens innhold. Kommentarene berører i særlig grad de vurderinger som er gjort av NVE. Justert for våre innspill, mener vi rapporten i stor grad vil kunne bidra til å etablere en målrettet og koordinert energi- og klimapolitikk som i sum vil realisere de utslippskutt vi trenger i henhold til våre nasjonale og internasjonale forpliktelser. Således har vi stor tro på at Klimakur 2030 vil være et egnet underlag når politikerne og myndigheter skal beslutte virkemidler i form av regulatoriske og økonomiske rammebetingelser.

Det er behov for en grønn omstart av samfunnet i kjølvannet av koronapandemien

Klimakur 2030 ble sendt på høring før myndighetene den 12. mars gjennomførte en delvis nedstenging av det norske samfunnet for å hindre smitte av koronaviruset. I ettertid har myndighetene introdusert en rekke krisetiltak for å hindre at bedrifter og arbeidsplasser skal gå tapt. I debatten rundt krisetiltak har det fra enkelte interessegrupper og politiske miljøer blitt argumentert for at miljøhensyn midlertidig må vike av hensyn til økonomi og arbeidsplasser. Det har også blitt stilt spørsmål om gjennomførbarheten og klimaeffekten i enkelte av tiltakene som er omtalt i Klimakur 2030.

NELFO - EN LANDSFORENING I NHO

Postadresse
Postboks 5467 Majorstuen
NO-0305 Oslo, Norway
Adresse
Middelthuns gate 27
Oslo, Norway

Org.nr
968 908 383
Telefon
02308

E-post
iso@nelfo.no
Internett
www.nelfo.no

ISO - INSTALLATØRENS SERVICE- OG OPPLYSNINGSKONTOR

Postadresse
Postboks 5467 Majorstuen
NO-0305 Oslo, Norway
Adresse
Middelthuns gate 27
Oslo, Norway

Org.nr
971 033 517 MVA
Telefon
02308

E-post
iso@nelfo.no
Internett
www.nelfo.no

Nelfo stiller seg fullstendig bak et mål om 50 % utslippskutt i ikke-kvotepiktig sektor innen 2030. Vi vil advare mot å bruke koronasituasjonen som en unnskyldning til å sette det grønne skiftet på vent. Tvert imot vil vi oppfordre myndighetene til å innrette fremtidige tiltakspakker slik at de bygger opp under ambisjonene i Klimakur 2030.

Regjeringen har varslet at den i tiden fremover vil sette inn tiltak for at permitterte og arbeidsledige raskt skal komme tilbake i jobb og bidra til å styrke aktiviteten i økonomien. Det er da viktig å sikre at de arbeidsplasser og økonomiske aktiviteter man stimulerer til er i tråd med våre ambisjoner om bærekraft, klima, grønn verdiskaping og digitalisering. Vi registrerer at EU allerede mobiliserer for grønn omstart i sin "EU recovery plan integrating the green transition and digital transformation". Nelfo mener at Klimakur 2030 kan danne grunnlaget for en tilsvarende plan for grønn omstart i Norge.

Det er behov for økt grad av målstyring i klimapolitikken

I februar 2010 la en etatsgruppe frem Klimakur 2020. Hensikten med rapporten var å identifisere tiltak og virkemidler som i sum ville redusere de norske utslippene av klimagasser i Norge med 15 til 17 millioner tonn sammenlignet med 1990-nivå. Til tross for tverrpolitisk tilslutning til mål om nasjonale utslippsreduksjoner i Klimaforliket, blir ikke klimaambisjonene fra 2010 oppfylt i år.

Det er mange årsaker til at Norge ikke klarer å nå det opprinnelige klimamålet for 2020. Nelfo mener en sentral årsak har vært fraværet av et utslippsbudsjett og årlig rapportering av nasjonale utslippsreduksjoner, noe som igjen har ført til for svak struktur og målstyring i klimapolitikken. En annen viktig årsak har vært Norges sammenblanding av utslipp i kvotepiktig og ikke-kvotepiktig sektor i utformingen av klimapolitiske rammebetingelser. Målet om 15 til 17 millioner tonn CO₂-reduksjoner i Klimakur 2020 er et eksempel på det. Sammenblandingen, sammen med store frihetsgrader tilknyttet bruk av fleksible mekanismer, har gjort det politisk mulig å forsinke arbeidet med omlegging til nullutslippsløsninger i Norge.

Erfaringene fra Klimaforliket/Klimakur 2020 har avdekket behov for økt grad av målstyring i den norske klimapolitikken. EUs klimapolitikk kan tjene som en god modell for dette. Nelfo er derfor positive til at Klimakur 2030 omtaler en slik samordning med EUs klimapolitikk. I tillegg til måltall for utslippskutt, innebærer samordningen et felles regelverk for fastsettelse av nasjonale årlige utslippsbudsjett for perioden 2021-2030 for ikke-kvotepiktige utslipp. Et årlig utslippsbudsjett og rapportering av utviklingen i utslipp fra ikke-kvotepiktig sektor gir oss det politiske målstyringsverktøyet vi trenger. Forhåpentligvis vil dette verktøyet sikre at nødvendige rammebetingelser kommer på plass i tide slik at utslippskutt blir gjennomført.

Bruk av ulike basisår kan skape forvirring rundt våre klimamål og klimareultat

Den 7. februar 2020 meldte Norge inn et forsterket klimamål under Parisavtalen. Norges reviderte klimamål er å redusere utslippene med minst 50 prosent og opp mot 55 prosent

NELFO - EN LANDSFORENING I NHO

Postadresse
Postboks 5467 Majorstuen
NO-0305 Oslo, Norway
Adresse
Middelthuns gate 27
Oslo, Norway

Org.nr
968 908 383
Telefon
02308

E-post
iso@nelfo.no
Internett
www.nelfo.no

ISO - INSTALLATØRENS SERVICE- OG OPPLYSNINGSKONTOR

Postadresse
Postboks 5467 Majorstuen
NO-0305 Oslo, Norway
Adresse
Middelthuns gate 27
Oslo, Norway

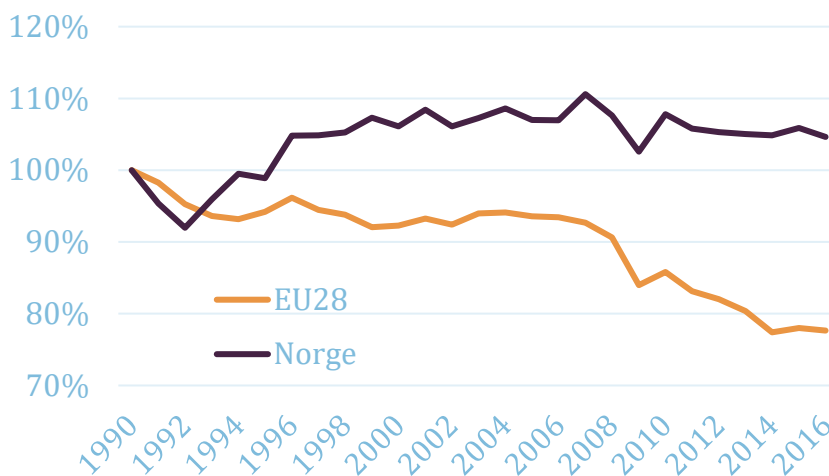
Org.nr
971 033 517 MVA
Telefon
02308

E-post
iso@nelfo.no
Internett
www.nelfo.no

sammenlignet med 1990-nivå. Potensialet for utslippskutt som er identifisert i Klimakur må sees i sammenheng med Norges reviderte klimamål for 2030. Klimakur identifiserer tiltak og politiske virkemidler med et samlet potensial for å redusere utslippene med 50 % i ikke-kvotepiktig sektor, men i stedet for 1990 opererer man med 2005 som basisår.

Årsaken til at Klimakur bruker 2005 som basisår skyldes trolig samordningen med EU, der statistikk som kan skille mellom utslipp i kvotepiktig sektor og ikke-kvotepiktig sektor ikke er tilgjengelig for årene før 2005. Nelfo er imidlertid bekymret over at bruk av ulike basisår kan bidra til å skape allmenn forvirring rundt våre klimamål og reelle ambisjonsnivå, særlig når vi sammenligner Norge og resten av EU. I perioden 1990-2005 økte Norge de innenlandske utslippene med 7 %, mens EU reduserte sine utslipp med 6 % i samme periode. (Se figuren under). Utviklingen i Norge og EU i 1990-2005 innebærer at Norge må ha et vesentlig høyere ambisjonsnivå tilknyttet utslippsreduksjoner i ikke-kvotepiktig sektor enn EU, dersom Norge skal oppfylle like store utslippskutt som EU med 1990 som basisår. For å unngå forvirring, anbefaler Nelfo at fremtidig rapportering av utslippsreduksjoner i ikke-kvotepiktig sektor bør gjøres med både 2005 og 1990 som referanseår.

Figur 1: Indeksert utvikling i klimagassutslipp i Norge og EU-28 (Kilde: Eurostat)

Fremtidens kraftbehov synes å være undervurdert

I Klimakur står elektrifisering av transport for om lag 56 % av det totale reduksjonspotensialet frem mot 2030. Klimakur skriver imidlertid at store deler av transportsektoren vil fortsatt bruke fossile brensler i 2030. Selv om vi oppnår 100 % salg av elektriske kjøretøy i 2030, vil de fossile kjøretøyene som ble solgt i 2029 fortsatt være i drift i mange år. Det betyr at elektrifiseringen av transport vil måtte fortsette frem mot 2040 og 2050.

Ifølge Klimakur 2030 vil tiltakene i rapporten øke strømforbruket i Norge, utover forbruksveksten som allerede ligger i referansebanen, med 6 TWh mot 2030. Inkluderer

NELFO - EN LANDSFORENING I NHO

Postadresse
Postboks 5467 Majorstuen
NO-0305 Oslo, Norway
Adresse
Middelthuns gate 27
Oslo, Norway

Org.nr
968 908 383
Telefon
02308

E-post
iso@nelfo.no
Internett
www.nelfo.no

ISO - INSTALLATØRENES SERVICE- OG OPPLYSNINGSKONTOR

Postadresse
Postboks 5467 Majorstuen
NO-0305 Oslo, Norway
Adresse
Middelthuns gate 27
Oslo, Norway

Org.nr
971 033 517 MVA
Telefon
02308

E-post
iso@nelfo.no
Internett
www.nelfo.no

vi økningen i referansebanen ender vi på 9,6 TWh i 2030. NVE mener det norske kraftsystemet fint kan håndtere en slik endring. Nelfo mener at NVE og Klimakur 2030 undervurderer den potensielle utfordringen som ligger i en anstrengt kraftbalanse, særlig i den påfølgende perioden etter 2030. NVEs forenklete analyse står i sterk kontrast til Statnetts beregninger av fremtidig kraftbehov i et fullelektrisk Norge¹. Ifølge Statnett vil vi få en økning i kraftforbruket på 30-50 TWh dersom vi skal erstatte det meste av dagens fossile energibruk med elektrisitet.

Økt tilgang på kraft vil ikke kunne skje uten miljøinngrep og konflikter. Mediene har det siste året vært preget av mange opphetede debatter med rot i motstanden mot nye utenlandskabler, monsternmaster, mer vannkraft og flere vindparker. Likevel, dersom Norge skal oppnå klimamålene vi har forpliktet oss til frem mot 2050 er vi nødt til å produsere eller frigjøre mer kraft til elektrifiseringstiltak.

Det finnes heldigvis konfliktfrie alternativer til økt kraftproduksjon i form av energi-effektivisering og lokal strømproduksjon hos forbrukerne. Det vil derfor være et godt og viktig klimatiltak å stimulere til gode energiløsninger hos dagens forbrukere.

Dessverre er insentivene til både solstrøm og energieffektivisering i ferd med å svekkes betydelig. Enova har annonsert at foretaket vil redusere støttesatsen til egenproduksjon av strøm allerede fra juli i år. Samtidig har Reguleringsmyndigheten for Energi (RME) sendt på høring et forslag til innføring av krav til effekttariffer i distribusjonsnettet. Forslaget vil fjerne dagens insentiver på nettleien til energieffektivisering og egenproduksjon av strøm. RME har faktisk foreslått å redusere energileddet på nettleien, noe som vil stimulere til økt bruk av strøm hos dagens forbrukere. Det vil igjen redusere tilgangen på kraft for fremtidens elektrifisering. Av klimahensyn er det derfor viktig at de omtalt prosessene hos Enova og RME blir stoppet.

Dagens nettreguleringen hindrer elektrifisering

Manglende tilgang på nettkapasitet og infrastruktur for lading av elektriske kjøretøy og maritim transport er identifisert som viktige barrierer i Klimakur 2030. Det pekes på at det tar lang tid å bygge nett, samt at nettkostnadene kan holdes nede hvis nettet utnyttes effektivt. Rapporten peker på bruk av anleggsbidrag og effekttariffer som viktige virkemidler for å redusere nettkostnadene.

Nelfo mener dagens nettregulering er godt egnet til å sikre kostnadseffektiv drift hos nettselskapene og minimere behovet for nettinvesteringer. Reguleringen er imidlertid ikke designet for å stimulere til utbygging av fremtidens infrastruktur for elektrisk transport. Nelfo mener NVE gjør en feil vurdering av betydningen av anleggsbidrag og effekttariffer. Dette er ikke rammebetingelser som stimulerer til elektrifisering. Tvert imot er dette rammebetingelser som hindrer elektrifisering. Forbruksprofilen til elektrisk transport kjennetegnes som regel av høyt effektuttak og lav brukstid. Det er akkurat den

¹ Statnett. *Et elektrisk Norge – fra fossilt til strøm*. (2019)

NELFO - EN LANDSFORENING I NHO

Postadresse
Postboks 5467 Majorstuen
NO-0305 Oslo, Norway
Adresse
Middelthuns gate 27
Oslo, Norway

Org.nr
968 908 383
Telefon
02308

E-post
iso@nelfo.no
Internett
www.nelfo.no

ISO - INSTALLATØRENS SERVICE- OG OPPLYSNINGSKONTOR

Postadresse
Postboks 5467 Majorstuen
NO-0305 Oslo, Norway
Adresse
Middelthuns gate 27
Oslo, Norway

Org.nr
971 033 517 MVA
Telefon
02308

E-post
iso@nelfo.no
Internett
www.nelfo.no

type forbruksprofil som blir straffet mest økonomisk gjennom dagens regler for anleggsbidrag og effekttariffer.

Skal vi lykkes med elektrifisering av transport er vi nødt til å finne rettighetsbaserte og forutsigbare alternativer til anleggsbidrag eller supplerende kilder til finansiering av nettinvesteringer for transport. Videre må vi unngå å kreve at nettselskapene skal tariffere transportaktører basert på effektuttak. Det er ingen grunn til å kreve at effektavregning av små hurtigladere med lav brukstid dersom det er tilstrekkelig kapasitet i nettet. Da oppnår man ingenting annet enn at investeringer i nødvendig ladeinfrastruktur utsettes.

Det er på tide at vi etablerer et totalforbud mot bruk av fossil energi til stasjonær oppvarming av bygninger

Fra januar 2020 ble det forbudt å bruke fossil fyringsolje til oppvarming av bygninger. Det brukes imidlertid fortsatt store mengder gass til oppvarming av bygg, enten direkte, via fjernvarme eller på byggeplasser. Klimakur 2030 viser til en rekke studier som vurderer muligheter og barrierer tilknyttet en fullstendig utfasing av bruk av gass til oppvarmingsformål. Etter Nelfos mening er det ingen av disse studiene som identifiserer utfordringer eller barrierer som kan forsvare en fortsatt bruk av gass til oppvarming etter 2030. Klimakur viser bl.a. til en undersøkelse i regi av DNV GL der 80 % av de som investerer i fossil oppvarming begrunner valget med mangel på kunnskap om klimavennlige løsninger og krav.

Nelfo anbefaler at det etableres et totalforbud mot bruk av fossile varmeløsninger i bygninger innen 2030. Med Norges rike tilgang på fornybar energi, er det få land i verden som har bedre forutsetninger for å fjerne all bruk av fossile brenslere i bygninger. Det finnes mange rimelige og utslippsnøytrale løsninger i markedet for oppvarming av bygg, herunder elektrisk oppvarming, varmepumper, solvarme og biovarme. Det er etter vår mening derfor ingen grunn til å etablere midlertidige rammebetingelser i form av overgangsordninger, avgifter eller støtteordninger.

Vennlig hilsen
Nelfo

Tore Strandskog
Direktør næringspolitikk

NELFO - EN LANDSFORENING I NHO

Postadresse
Postboks 5467 Majorstuen
NO-0305 Oslo, Norway
Adresse
Middelthuns gate 27
Oslo, Norway

Org.nr
968 908 383
Telefon
02308

E-post
iso@nelfo.no
Internett
www.nelfo.no

ISO - INSTALLATØRENS SERVICE- OG OPPLYSNINGSKONTOR

Postadresse
Postboks 5467 Majorstuen
NO-0305 Oslo, Norway
Adresse
Middelthuns gate 27
Oslo, Norway

Org.nr
971 033 517 MVA
Telefon
02308

E-post
iso@nelfo.no
Internett
www.nelfo.no